

Тема: Феноменологія Е. Гусерля

Австрійсько-німецький філософ Едмунд Гуссерль (1859 – 1938) багато хто вважає «батьком феноменології». На початку 20-го століття філософ представив новий підхід до знання своєю «основною наукою»: для справжнього знання ми повинні «повернутися до самих речей». Що цим мав на увазі Гуссерль?

Перехід від математики до філософії

Едмунд Гуссерль народився в 1859 році в Просніці в Моравії (нині Простейов, Чеська Республіка). З 1876 по 1878 рік він вивчав математику, фізику та астрономію в Лейпцигу. У 1878 році він вступив до Берлінського університету, де продовжив вивчення математики. Тут, однак, Гуссерль також почав більше цікавитися філософією. Після короткої військової служби Гуссерль у 1884 році виїхав до Відня. Тут Гуссерль відвідував лекції психолога і філософа Франца Brentano. Лекції Brentano з філософської психології справили на Гуссерля величезне враження, і шматочки головоломки раптом стали на свої місця. Гуссерль вважав, що дослідження свідомості є необхідним для вирішення філософських проблем, таких як проблема Декарта. у 16 столітті також займався питанням: як можливе знання?

Навмисність

Відповідь Гуссерля на питання про те, як ми можемо мати знання, коротше кажучи, «інтенціональність». Цим він розвиває концепцію, яка походить від його великого натхненника Brentano. Ідея інтенціональності передбачає, що свідомість ніколи не буває порожньою: вона завжди зосереджена на чомусь і, отже, є свідомістю чогось. Знання — це певна форма інтенціональності: союз думки зі сприйняттям. Однак коли ми спостерігаємо, ми бачимо лише «явища», а не «речі в собі». Ми бачимо речі лише такими, якими вони нам здаються. Гуссерль хотів знайти спосіб описати явища «чисто» або універсально. Примітно, що Гуссерль вважав це завданням філософії і не був переконаний, що емпірична наука може його виконати.

Критика емпіризму

Емпірична наука займається лише тим, що насправді можна спостерігати: вона дивиться на конкретні речі у світі та їх взаємозв'язок. Але сприйняття — це суб'єктивний погляд на реальність, стверджував Гуссерль. «Емпіричний спостерігач» завжди проектує свої інтереси, потреби та переконання на світ. Тому ми не сприймаємо предмет таким, яким він є насправді. Наприклад, ми бачимо стілець не як кілька дерев'яних дощок, а як предмет, на якому можна сидіти. Критика Гуссерля емпіриків полягає в тому, що вони бачать цей суб'єктивний зміст свідомості як основу універсального знання. За словами Гуссерля, щоб отримати суттєве й універсальне знання, зміст нашої свідомості потребує адаптації. Він надав форму цій обробці у своєму «феноменологічному методі редукції».